

ROGER JIMÉNEZ MONCLÚS, president de la Fundació Consell de la Informació de Catalunya,

CERTIFICA: Que en relació a l'expedient núm. 15/2019 els membres del Consell de la Informació de Catalunya (CIC) en reunió plenària de data 8 de gener de 2020 van adoptar per unanimitat el següent acord segons la documentació de l'expedient:

“Expedient núm. 15.2019

ASSUMPTE: Escrit de queixa del Síndic de Greuges de Catalunya contra el diari E-Notícies per uns articles publicats pel director del mitjà, Xavier Rius, que poden haver vulnerat el Codi Deontològic.

ANTECEDENTS

La Junta del Col·legi de Periodistes remet al CIC per a la seva tramitació un escrit de queixa del Síndic de Greuges, el qual considera que dos articles del director Xavier Rius en la secció La Punteta del diari digital E-Notícies poden constituir un “atac als principis elementals continguts en els drets a la informació veraç, a la igualtat de gènere i al respecte a la privacitat, continguts també al Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes”. Indica també que “aquesta forma d’informació també pot representar una clara transgressió de les *Guidelines on safeguarding privacy in the Media*” (*Lignes directrices sur la protection de la vie privée dans les Médias* aprovades conjointement en juin 2018 par le Comité Directeur sur les Médias et la Société de l’Information (CDMSI) et le Comité de la Convention 108 (Comité de la Convention protection des données du Conseil de l’Europe). Veure: <https://www.coe.int/fr/web/freedom-expression/-/guidelines-on-safeguarding-privacy-in-the-med-1>

El Síndic es refereix al articles publicats a E-Notícies el 26 de juny de 2019 a les 20.08h: *Ribó se’n va la Canadà amb la seva parella sentimental* (<https://politica.e-noticies.cat/ribo-sen-va-al-canada-amb-la-seva-parella-sentimental-124883.html>) i a les 20.41h: *La degradació moral de Catalunya* (<https://opinio.e-noticies.cat/la-punteta/la-degradacion-moral-de-catalunya-124885.html>).

En el primer article, titulat “*Ribó se’n va al Canadà amb la seva parella sentimental*”, hi ha el subtítol “*J.M. és també la seva cap de gabinet*” i en el text s’informa del viatge del Síndic de Greuges al Regne Unit, Estats Units i Canadà per intervenir en diferents actes relatius a les funcions pròpies del seu càrrec (Congrés de l’Associació internacional de Comissaris de Llengües i una ponència sobre la “vulnerabilitat del català com a llengua oficial no estatal” a Toronto; una conferència sobre “la situació dels drets humans a Catalunya” a Londres i una altra a Gal·les sobre “adoptar les millors pràctiques europees”; i una exposició a la delegació de la Generalitat a Washington dels “informes presentats al Parlament de Catalunya”).

Pel que fa al motiu de la queixa sobre aquest article, la menció a que Ribó viatja acompanyat –segons afirma l'article- de la seva parella sentimental, a més del títol, es fa en els paràgrafs següents: *“Rafael Ribó s'ha desplaçat al Canadà amb la seva cap de gabinet, J. M., segons consta a l'agenda del Síndic que es va publicar fa unes setmanes. Tanmateix, aquesta informació no apareix en la convocatòria publicada a la pàgina web. E-Notícies s'ha posat en contacte amb el departament de premsa per consultar aquesta dada i li ha demanat fer-li arribar les preguntes també per escrit, però no n'ha obtingut resposta. J. M. , que a l'any 2012 era la parella sentimental de Rafael Ribó, ha acompanyat al Síndic pel periple que ha iniciat pel Regne Unit i als Estats Units”*.

El segon article, *La degradació moral de Catalunya*, és un article d'opinió que s'inicia amb la denuncia de *“la degradació a que ha arribat la política catalana. No només la política, també les institucions: la Presidència de la Generalitat, el Govern, el Parlament”*. I a continuació apareix com a crítica: *“Fins al Síndic de Greuges –abans que el jubili després de quinze anys en el càrrec- es va amb la seva parella a Regne Unit, Estats Units i Canadà. Que em treguin el bailao! Aquest és l'home que va donant lliçons morals”*. A continuació segueix un llarg text en el qual es reproveixen durament institucions públiques i privades, persones públiques o d'altres conegudes de la societat civil, o bé actuacions que es consideren que contribueixen a una degradació moral generalitzada a Catalunya, als quals no ens referirem amb detall ja que no són objecte específic de la queixa que ara ens ocupa. Només a títol d'exemple, l'article conté retrets contra el president Torra, Toni Morral, la consellera Budó, Jordi Barbeta, David Bassa, Jordi Borràs, el Govern, el Parlament, l'ANC, la Cambra de Comerç, l'AMI, el conseller Bargalló, USTEC, l'escola catalana, Josep Maria Mainat...

AL.LEGACIONS

El contingut de la queixa es va lliurar al digital E-Notícies per al·legacions, que va respondre mitjançant el seu director i autor dels articles, Xavier Rius, al·legant concisament: *“Què potser hem publicat alguna mentida?”*.

PONÈNCIA

1. Ponderació de l'article: Ribó se'n va al Canadà amb la seva parella sentimental

La primera qüestió a determinar és si, per resoldre la qüestió plantejada, ens trobem en un cas de llibertat d'expressió o de llibertat d'informació, ja que són dos drets fonamentals que tenen un tractament propi i diferenciat.

Aquest article s'emmarca en l'activitat informativa d'interès general. Es tracta d'informar d'un viatge d'una personalitat pública amb finalitats pròpies de la institució política que dirigeix. La informació és veraç en la part que descriu el programa d'activitats del Síndic ja que s'extreu de la web de la Sindicatura.

S'informa també d'un fet al que se li dóna una especial rellevància, tant en el títol com en el text, fins al punt de que la notícia que es difon en el títol és que *“Ribó se'n va al Canadà amb la seva parella sentimental”* i en el subtítol diu: *“J.M. és*

també la seva cap de gabinet”, amb la probable pretensió de que aquesta és la part principal que es vol traslladar al lector.

El motiu de la queixa és que s’hagi donat a conèixer una presumpta i no provada relació privada entre dos persones que treballen professionalment en un viatge oficial d’un organisme públic, cosa que es considera –segons el Síndic- “un possible atac als principis elementals continguts en els drets a la informació veraç, a la igualtat de gènere i al respecte a la privacitat, continguts també al Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes”.

Pel que fa a la igualtat de gènere i el respecte a la privacitat, tractarem aquesta qüestió en els punts 4 i 6 següents, respectivament.

Respecte la informació veraç, no s’ha aportat a l’expedient cap prova de que, en el moment de produir-se el viatge, hi hagués una relació sentimental entre les dues persones afectades, però tampoc s’ha desmentit per l’altra part, per la qual cosa no és aquest un punt en el que el CIC hagi d’entrar a verificar la qüestió; tan sols constatar que l’afirmació del diari E-Notícies pot ser contradictòria amb el titular de l’article quan diu en el text que “J.M., que a l’any 2012 era la parella sentimental de Rafael Ribó, ...”, no aclarint si en l’actualitat ho continua sent. No obstant això, en la qüestió suscitada, la veracitat de la informació no és el dret al que hem d’acudir per resoldre aquesta controvèrsia. En qualsevol cas, no pot semblar inapropiat – tot el contrari, és propi del càrrec- que la cap de gabinet acompanyi el Síndic en un viatge oficial, amb independència de les relacions que tinguin o no hagin tingut entre elles al marge del terreny professional.

En definitiva, ja no podem considerar que estem només en un cas de llibertat d’informació en un article merament informatiu, sinó també que estem davant d’una crítica no manifestada com a tal, però deduïble del context de la informació, especialment del títol de l’article, que persegueix posar de manifest una pretesa manca d’integritat moral. Estem doncs, també i principalment, en un cas de llibertat d’expressió.

En el present cas és d’aplicació l’art. 9 del Codi del CPC: “Respectar el dret a la privacitat. Les persones han de ser tractades amb respecte i dignitat, particularment les més vulnerables. Cal evitar les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i circumstancies. Danyar de forma injustificada la dignitat dels individus de paraula o amb imatges, fins i tot més enllà de la seva mort, contravé l’ètica periodística”.

2. El límit de la degradació de les persones en la llibertat d’expressió

En l’article “Ribó se’n va al Canadà amb la seva parella sentimental” es desprèn que la seva intencionalitat és criticar que s’aprofiti un viatge a l’estranger per anar-hi amb la suposada parella sentimental. Aquesta intencionalitat es corrobora en la menció a Ribó que es fa en l’altre article del que tractem en el punt 5. I malgrat que s’informi en el subtítol que “J.M. és també la seva cap de gabinet”, la crítica que es vol trametre al lector és que el Síndic va acompanyat de la parella en un viatge que es paga amb diners públics. Que la parella

(afirmació del periodista Xavier Rius, que pot estar mancada de veracitat) sigui Cap de Gabinet de Síndic no té importància per l'articulista, com es desprèn de l'afirmació de que "també és la cap de gabinet", qüestió que es presenta com accessòria.

La figura de Cap de Gabinet, que en la Sindicatura de Greuges s'anomena Directora de Gabinet i Comunicació, és un càrrec de responsabilitat que comporta la coordinació del gabinet del Síndic, les relacions institucionals i internacionals, i l'àrea de premsa i comunicació. En conseqüència, l'acompanyament del Síndic en viatges internacionals no només és una funció plenament integrada al lloc de treball, sinó molt especialment és una feina imprescindible ja que és el càrrec que organitza aquest tipus de viatges i la planificació de les activitats a realitzar a l'estranger.

L'article d'E-Notícies, al considerar com a rellevant que la persona que ocupa el càrrec de "Cap de Gabinet" -que té una important tasca a complir en els viatges del Síndic de Greuges- sigui la "parella sentimental", no fa més que degradar-la com a persona i desprestigiar la seva reputació en l'àmbit professional, vulnerant l'article 9 del Codi Deontològic al no evitar "les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i circumstàncies" (...) danyant "de forma injustificada la seva dignitat" en un exercici de minusvaloració de la dona que traspasa l'únic límit de la llibertat d'expressió que és la degradació de les persones.

3. Ponderació de l'article: La degradació moral de Catalunya

L'article sobre la degradació moral de Catalunya, de més gran extensió en relació amb l'anterior i publicat 33 minuts després, només dedica una petita part al Síndic de Greuges. Concretament, es fa menció del viatge al Regne Unit, Estats Units i Canadà amb l'únic propòsit de donar a conèixer que el Síndic "es va (sic) amb la seva parella" sense cap menció al càrrec de cap de gabinet i a continuació les frases: "Que em treguin el *bailao!* Aquest és l'home que va donant lliçons morals", refermant així que l'objectiu de l'article anterior no era tant informar sobre el viatge del síndic, sinó que anava acompanyat "per la seva parella" amb la intencionalitat de blasmar aquest comportament.

S'emmarca, doncs, plenament en un article que empra la llibertat d'expressió en forma d'una manifestació crítica contra un càrrec públic i és d'aplicació l'art. 9 del Codi del CPC anteriorment transcrit.

4. El respecte a la privacitat en les persones públiques

Ja hem dit en el punt 3 que, en l'anàlisi del cas que ens ocupa, hem de descartar el tractament de la vulneració de la informació veraç. Passem, doncs, a considerar només la possible vulneració del respecte a la privacitat de les persones a la llum del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes i de les "*Lignes directrices sur la protection de la vie privée dans les Médias* approuvées conjointement en juin 2018 par le Comité Directeur sur les Médias et la Société de l'Information (CDMSI) et le Comité de la Convention 108 (Comité de la

Convention protection des données du Conseil de l'Europe)» com reclama el Síndic en la seva denúncia. També farem referència als drets fonamentals a la llibertat d'expressió i el dret a la intimitat des de la vessant jurídica.

Com hem vist en els apartats de l'anàlisi dels dos articles d'E-Notícies denunciats, per determinar si s'ha vulnerat el dret a la privacitat del Síndic de Greuges, haurem d'analitzar-los a la llum del dret a la llibertat d'expressió que és el que ha emprat el seu autor. A més, donem per fet que els articles tracten sobre qüestions que són d'interès general ja que afecten a persones públiques, per la qual cosa queda legitimada la seva difusió a l'opinió ciutadana.

La llibertat d'expressió és el dret a expressar i difondre lliurement els pensaments, idees i opinions mitjançant la paraula, l'escrit o qualsevol altre mitjà de reproducció" (CE art. 20.1.a) o, en la definició de l'art. 10.1 del Conveni Europeu de Drets Humans: "Tota persona té dret a la llibertat d'expressió. Aquest dret comprèn la llibertat d'opinió i la llibertat de rebre o de comunicar informacions o idees sense ingerència de les autoritats públiques i sense consideració de fronteres".

En aquest context, hem de recordar que les persones de rellevància pública, al ocupar una posició especial de poder en l'àmbit polític o per ser un servidor de la cosa pública, són més noticiables que les persones privades perquè estan gestionant assumptes que afecten els ciutadans, per la qual cosa el seu comportament ha de ser més transparent que el d'una persona privada i, per això, els seus drets de la personalitat (honor, intimitat i pròpia imatge) estan menys protegits davant les llibertats d'informació o d'expressió dels altres i estan sotmesos a la crítica, en una societat democràtica, quan tracten qüestions d'interès general. En conseqüència, les persones públiques han de suportar amb molta més intensitat que les persones privades els judicis desaprovatoris, les crítiques alienes i, en ocasions, quan és estrictament necessari, el coneixement públic de fets relatius a la seva vida privada. Com diu la coneguda sentència del TEDH de 8 de juliol de 1986 (Cas Lingens c. Austria), després profusament citada per la jurisprudència, els titulars de càrrecs públics "han de suportar les crítiques o les revelacions fins i tot quan dolguin, xoquin o inquietin".

La qual cosa no vol dir que els drets de la personalitat de les persones públiques –entre ells, el dret a la privacitat- quedin desprotegits, ja que les crítiques o revelacions molestes mereixen protecció legal quan concorren a la finalitat de la formació de l'opinió pública en assumptes d'interès públic, no d'àmbit merament privat. Tampoc es justifica la llibertat d'expressió quan vulnera *innecessàriament* la dignitat de les persones, també les públiques, i aquesta dignitat es vulnera amb l'insult, la degradació o la vexació de l'altre. Quan es jutja adversament a una altra persona o un fet que l'afecta i s'és molt dur en l'expressió o la valoració que se'n fa per mostrar el descontentament que produeix en el criticant l'actitud de la persona criticada, la crítica és legítima si aquesta duresa és necessària per informar l'opinió pública del suposat mal comportament de l'altre, però no ho serà si el què es pretén és només degradar la persona objecte de crítica o buscar el seu descrèdit social.

En el cas dels articles d'E-Notícies esmentats, no es detecten insults ni degradacions de la persona denunciada, el Síndic de Greuges. En conseqüència, considerem que la crítica que es fa al Síndic està emparada per la llibertat d'expressió i, en conseqüència, al ser un dret prevalent al de la intimitat, les persones públiques o la institució objecte de la crítica han d'acceptar la seva legitimitat encara que la considerin injusta i immerescuda, susciti el seu refús i origini el seu disgust i malestar. D'altra banda, la crítica és només una opinió del seu autor que s'ha fet de manera legítima, amb independència de que sigui o no compartida pels seus lectors, per la qual cosa no vulnera l'art. 9 del Codi Deontològic.

La doctrina que s'ha emprat anteriorment per la resolució de l'assumpte entenem que concorda amb el document *Lignes directrices sur la protection de la vie privée dans les Médias (Guidelines on safeguarding privacy in the Media)* del Consell d'Europa. Entre d'altres, citem algunes de les manifestacions que tenen relació amb el cas que ens ocupa, traduïdes al català:

- Els periodistes han de verificar els fets abans de publicar-los, però aquesta obligació no s'aplica quan informen i difonen judicis de valor (opinions). Tanmateix, fins i tot les opinions s'han de basar en certa mesura en dades de fet. En el cas de *Bodrožić c. Sèrbia*, el tribunal va considerar que un periodista va criticar un historiador per haver-lo anomenat "idiota" i "feixista" perquè la seva opinió es va publicar com a resposta a les declaracions de l'historiador durant un programa de televisió sobre les tensions ètniques i nacionals dels Balcans. Per tant, les paraules ofensives del periodista no s'han d'interpretar com una declaració de fets, sinó com una opinió expressada com a reacció a la intolerància de l'historiador cap a les minories nacionals. (pàg. 6)
- En principi, una publicació sobre un tema estrictament privat vulnera el dret al respecte de la vida privada, excepte amb el consentiment de l'interessat o si es considera que la publicació té un interès públic. (pàg. 9)
- Les informacions sobre les persones es poden publicar sense consentiment si hi ha un interès públic imperatiu, és a dir, si la divulgació de la informació es justifica per un interès general o per una preocupació que considera important les consideracions a la vida privada de la persona concernida. La noció d'interès públic pot, docs, constituir una "justificació alternativa" per ser publicada. (pàg. 9)
- Els periodistes generalment poden publicar informació personal quan sigui de tal valor que es pugui utilitzar per debatre un tema d'interès públic (la informació personal que es publiqui ha de servir per a un propòsit important). (pàg. 10)
- Les propostes de les personalitats públiques són inevitablement analitzades en el més mínim detall pels periodistes i el gran públic. El seu dret a protegir la seva vida privada del coneixement de la gent és, doncs, més limitat. En l'àmbit polític, la llibertat d'expressió rebria un cop fatal si les persones públiques poguessin censurar la premsa i el debat públic en nom dels drets de la personalitat. (art. 11)
- Els polítics són els personatges públics que tenen la vida privada més exposada. L'exercici d'un càrrec públic o l'aspiració a un càrrec polític, exposa necessàriament un individu a l'atenció del públic (fins i tot després de la seva mort), especialment en els molts àmbits que concerneixen la seva vida privada. En el cas d'*Editions Plon c. França*, el periodista i ex metge privat de François Mitterrand va escriure un llibre que descriu l'estat de salut de l'expresident durant

el seu mandat. Els hereus del president van presentar una demanda judicial i varen aconseguir prohibir la publicació del llibre, al·legant que envaïa la privadesa de l'expresident, havia interferit en la vida personal de la seva vídua i els seus fills i fet mal als seus sentiments. Tot i això, el Tribunal es va pronunciar a favor del periodista i del metge, al considerar que era d'interès públic conèixer la història del president que va complir dos mandats. (pàg. 12)

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD

Els articles d'E-Notícies contemplats en aquesta resolució infringeixen l'article 9 del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes de Catalunya en tant que vulneren el dret de la dona a no ser degradada en el seu àmbit professional o personal. Tanmateix, no vulneren el Codi Deontològic pel que fa a la crítica al Síndic de Greuges per estar emparada per la llibertat d'expressió.

I per que així consti s'estén la present certificació a Barcelona en data 8 de gener de 2020. Certifico.